

EW +

Wat te doen met overgebleven embryo's na een vruchtbaarheidstraject?

(<https://www.ewmagazine.nl/auteur/laurien-onderwater/>)

Laurien Onderwater
(<https://www.ewmagazine.nl/auteur/laurien-onderwater/>)

24 april

2026 |

Leestijd:

8

minuten

Opslag van eicellen voor in-vitrofertilisatie (ivf). Buisje met eicellen in cryogene (bevroren) opslag. Bron: ANP.

Algoritmes bepalen steeds vaker wat jij leest. Zorg dat EW jou blijft bereiken: Al 143.000 lezers volgen EW op Google Discover. Doe je mee?

Volgen (<https://v837.ewmagazine.nl/s/2quy?profileid=8c97b603-466c-40c9-b72b-7ac2743cc9ff>)

Koppels houden na een vruchtbaarheidstraject vaak embryo's over. Wettelijk gezien mogen die mee naar huis, maar wat doe je er dan mee?

Ze zijn nog geen halve millimeter groot en met het blote oog nauwelijks waarneembaar. Toch lopen de betekenissen die mensen aan vroege embryo's geven sterk uiteen.

Voor de een zijn ze niet meer dan een klompje cellen, voor de ander dragen ze een diepe emotionele betekenis – deze prille vormen van het leven.

Vroege embryo's, die in de medische wereld blastocysten worden genoemd, zijn het resultaat van een vruchtbaarheidstraject als ivf en icsi.

Daarbij worden eicellen uit de eierstokken gehaald en in een laboratorium bevrucht met een zaadcel. Een uitkomst voor vrouwen die moeite hebben om op de natuurlijke manier in verwachting te raken.

Rest-embryo's: wat nu?

Omdat de kans op een laboratorium-bevruchting niet 100 procent is, haalt een arts bij de vrouw tijdens een punctie meerdere eicellen weg. Die worden, afhankelijk van de vruchtbaarheidsbehandeling, in petrischaaltjes bevrucht door zaadcellen.

Wat de verruiming van de Embryowet betekent voor ivf en onderzoek

(<https://www.ewmagazine.nl/politiek/news/2025/12/tweede-kamer-verruimt-embryowet-ivf-1523413/>)

(<https://www.ewmagazine.nl/politiek/news/2025/12/tweede-kamer-verruimt-embryowet-ivf-1523413/>)

Naar het artikel (<https://www.ewmagazine.nl/politiek/news/2025/12/tweede-kamer-verruimt-embryowet-ivf-1523413/>)

Meer van Laurien Onderwater (<https://www.ewmagazine.nl/auteur/laurien-onderwater/>)

Na drie tot vijf dagen plaatst de arts één zo'n vrucht in de baarmoeder, de rest gaat (indien van goede kwaliteit) de vriezer in.

De standaard bewaartermijn voor ingevroren embryo's is vijf jaar. Die termijn kan worden verlengd, mits daar een goede reden voor is.

Koppels kunnen hun besluit ook uitstellen als ze nog niet weten wat ze willen doen. In dat geval betalen ze zelf jaarlijks voor de opslag van hun embryo's

De keuze om embryo's mee te nemen

Als er geen kindwens meer is of als zwanger worden niet meer verantwoord is, blijven er vier opties over: de restembryo's doneren aan de wetenschap, afstaan voor scholing, ter beschikking stellen aan andere wensouders of laten vernietigen.

Maar er is nóg een optie: de overgebleven embryo's mee naar huis nemen. Steeds vaker kiezen ouders hiervoor, om emotionele redenen. Alleen geven nog niet alle ziekenhuizen ze deze keuze.

'Aan het begin van een vruchtbaarheidstraject moeten mensen een contract tekenen waarin al de vraag wordt gesteld wat er met eventueel overblijvende

embryo's moet worden gedaan,' zegt Miriam van Kreijl (53), oprichter van Miskraambegeleiding Nederland.

Vervolgens krijgen ze jaarlijks een brief waarin bijvoorbeeld staat of ouders de overgebleven embryo's al willen laten vernietigen of niet.

Een keuze met medische betekenis

Van Kreijl begeleidt in haar praktijk vrouwen en koppels na pril verlies in de zwangerschap, zoals een miskraam of abortus.

Daarnaast geeft ze scholingen aan verloskundigen, gynaecologen en echoscopisten over wat zij kunnen doen bij pril verlies, op het psychosociale vlak. Tot slot leidt ze ook mensen op tot miskraam- en abortuscoach.

'De overgebleven embryo's afstaan aan de wetenschap is voor sommigen heel fijn,' zegt Van Kreijl. 'Dat kan zingeving bieden.' In Nederland is het (nu nog) verboden om embryo's tot stand te brengen alleen voor onderzoek.

Maar op rest-embryo's mag wel onderzoek worden verricht en dat levert waardevolle inzichten op, bijvoorbeeld voor het beter begrijpen en behandelen van genetische aandoeningen.

Naast doneren aan de wetenschap, kunnen embryo's ook worden afgestaan aan ziekenhuizen voor scholing van laboratoriumpersoneel en kwaliteitscontrole van nieuwe technieken. Op deze manier kan de voortplantingsgeneeskunde blijven innoveren en verbeteren.

Niet vernietigen, maar doorgeven

Tot slot kunnen stellen er in sommige klinieken voor kiezen hun restembryo's ter beschikking te stellen aan een ander koppel met een kinderwens. In Nederland kan één op de zes heterostellen niet op de natuurlijke manier zwanger worden.

Verversing van het kweekmedium.

Als een fertiliteitstraject op niks uitloopt, kan de wens om een kind te krijgen via deze weg alsnog in vervulling gaan. Al maakt juist dat vooruitzicht de keuze voor veel mensen beladen. 'Die optie is voor velen een heftige keuze,' zegt Van Kreijl. 'Je geeft als het ware je kind weg.'

Hoewel er stellen zijn die er geen probleem mee hebben als de bevruchte eicellen worden vernietigd, kan het bij anderen verdriet veroorzaken. Voor hen kan die ophaaloptie een verschil maken. Maar dan moeten ze wel van die mogelijkheid op de hoogte zijn.

Op de website van Freya, de vereniging voor mensen met vruchtbaarheidsproblemen, is de Monitor overgebleven embryo's te vinden.

Dat is een overzicht van welke klinieken en ziekenhuizen de mogelijkheid bieden om embryo's mee naar huis te nemen. Het zou gaan om 16 van de 42 ziekenhuizen en klinieken.

Waarom ziekenhuizen terughoudend zijn

Het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) biedt de optie passief aan. Dat wil zeggen, ontdooide embryo's worden wel meegegeven, maar alleen als ouders hier zelf om vragen.

'We bieden dit niet standaard aan,' laat Koen van Zomeren (40), klinisch embryoloog aan het UMCG, weten. Daarbij spelen meerdere overwegingen een rol.

Zo worden afgestane embryo's binnen het ziekenhuis gebruikt voor scholing en kwaliteitscontrole. Ze zijn van grote waarde voor het opleiden van nieuw personeel en het testen van bijvoorbeeld nieuwe invries- en ontdooimethoden. Dit helpt toekomstige paren met een kinderwens.

Ook wetenschappelijk onderzoek kan een belangrijke bestemming zijn, maar dit kan alleen onder strenge voorwaarden. Van Zomeren: 'Het is niet zo dat er experimenten worden verricht met de embryo's zonder medische ethische toetsing en zonder extra informatie én geïnformeerde en getekende verklaring van de patiënt.'

Afscheid krijgt plek in de zorg

Daarnaast vragen het ontdooien en meegeven van embryo's extra tijd en meer personeel, zegt Van Zomeren. 'Het hele proces neemt veel tijd en middelen in beslag die we niet kunnen inzetten voor andere paren met een kinderwens.'

'Overigens vind ik de symboliek en ook het verzoek om de embryo's ter aarde te bestellen enorm invoelbaar, het is een megazwaar traject voor onze patiënten en vooral vanuit hen zitten er bloed, zweet en tranen in. Daarom gaan we er op verzoek in mee.'

Het Centrum Voortplanting Brabant (CVB) is een van de eerste klinieken van Nederland die de optie actief aanbieden. Dat gebeurt sinds 1 januari van dit jaar, daarvoor was het alleen op verzoek.

'We kregen signalen dat hieraan behoefte was,' zegt Tim Engelen (38), woordvoerder van het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, waar het CVB deel van uitmaakt.

'Voor veel stellen is dit een manier om hun fertiliteitstraject af te sluiten. Als ze bij het Centrum Voortplanting Brabant komen om de embryo's op te halen,

nemen we daar de tijd voor. Het is niet een kwestie van even snel meegeven.'

Moet dit standaard zorg worden?

Sieraad met embryo.

De vruchtbaarheidskliniek bekijkt of de optie wellicht eerder in het traject bespreekbaar moet worden gemaakt. Engelen: 'Het hoort bij het gehele fertiliteitstraject en patiënten geven aan dat ze dit waardevol vinden. Wat ons betreft, moet de mogelijkheid om embryo's op te halen in de toekomst een standaard onderdeel worden van de fertiliteitszorg. Dat doet recht aan de ouders.'

Toch is de Monitor overgebleven embryo's vertekend, blijkt na een rondgang langs verscheidene ziekenhuizen. Niet elk ziekenhuis of elke kliniek heeft een ivf-laboratorium met een vergunning voor opslag van embryo's.

Zo meldt Freya dat stellen de embryo's bij het HagaZiekenhuis in Den Haag niet kunnen ophalen. Maar bij navraag blijkt dat het HagaZiekenhuis een zogeheten transportziekenhuis is, dat zelf geen ingevroren embryo's bewaart.

Het ziekenhuis voert, net als het Haaglanden Medisch Centrum, alleen echo's en eicelpuncties uit. De daadwerkelijke bevruchting en het terugplaatsen van embryo's hebben plaats in het laboratorium van het Leids Universiteit Medisch Centrum (LUMC).

Waarom deze keuze zo beladen is

Datzelfde geldt voor het Alrijne Ziekenhuis in Leiderdorp dat nauw samenwerkt met het Reinier de Graaf-ziekenhuis in Voorburg.

Zowel bij het LUMC als bij het Reinier de Graaf-ziekenhuis kunnen stellen met de zorgverleners in gesprek over het eventueel meenemen van de overgebleven embryo's voor een afscheidsritueel.

Maar waarom zou je er überhaupt voor kiezen om een rietje waarin de vroege embryo's zitten mee naar huis te nemen? 'Daar kunnen allerlei redenen voor zijn,' zegt Van Kreijl. 'Het voelt voor veel ouders als een belangrijke keuze. Het laten vernietigen kan voelen als kiezen voor abortus.' Dat klinkt wellicht dramatisch, maar zo hevig kunnen de emoties wel zijn, benadrukt Van Kreijl.

‘Mensen willen op een waardige manier afscheid nemen. Van het hele traject, maar ook van de embryo's die misschien de potentiële broertjes en zusjes waren van hun levende kinderen.’

Van afscheid tot sieraad

De overgebleven embryo's ophalen en mee naar huis nemen, dat is dan een soort zachte manier om het traject af te ronden, zegt Van Kreijl. ‘Ouders kunnen ervoor kiezen ze te begraven in de tuin of bij het graf van een dierbare op een begraafplaats. Dan heb je een plek om naartoe te gaan. Meegeven aan de zee of verwerken in een sieraad wordt soms ook gedaan.’

Nikita Boelens (40) van webshop SoLilly is een van de weinigen in Nederland die sinds 2019 overgebleven embryo's verwerken in sieraden. Dat doet ze met een speciale conserveringsmethode.

Boelens: ‘Ik ben achter de schermen bezig met het uitbreiden van de collectie. Het embryo hoeft namelijk niet alleen in een sieraad te worden verwerkt; ik kan ook een prachtig lijstje maken met bloemen en kleur.’

Noem deze baby uit 30 jaar oud embryo alsjeblieft geen wereldrecord

(<https://www.ewmagazine.nl/kennis/news/2025/08/baby-uit-30-jaar-oud-embryo-geen-wereldrecord-1493012/>)

(<https://www.ewmagazine.nl/kennis/news/2025/08/baby-uit-30-jaar-oud-embryo-geen-wereldrecord-1493012/>)

Naar het artikel (<https://www.ewmagazine.nl/kennis/news/2025/08>)

Meer van Laurien Onderwater (<https://www.ewmagazine.nl/auteur/laurien-onderwater/>)

Ze schat dat ze nu zo'n vierhonderd sieraden en lijstjes met restembryo's heeft gemaakt. ‘De vraag neemt enorm toe, ook dankzij de bekendheid van de ophaaloptie in de media. Daardoor mag ik inmiddels wekelijks een of meerdere restembryo's verwerken.’

Veel ziekenhuizen en klinieken zijn inmiddels bekend met Boelens' werk. ‘Ze weten hoe ik de restembryo's het liefst aangeleverd krijg.’

De gevoeligheid rond pril verlies

Toch rust er nog een taboe op het afscheid nemen van ingevroren embryo's. Sommigen vinden het al snel aanstellerig, of zijn bang dat hun omgeving er zo naar kijkt.

‘Maken we het niet te groot, vragen critici zich af. Doen we ouders niet iets aan door dit zo serieus te nemen? Ik vind van niet,’ zegt Van Kreijl. ‘Er zijn mensen die er heel nuchter tegenaan kijken en die het niets doet als de cellen worden vernietigd, en dat is ook goed. Maar voor degenen die het wél raakt, is het fijn dat de mogelijkheid bestaat om ze op te halen.’

Wat embryo's precies zijn, laat zich medisch vrij eenduidig omschrijven. Maar wat ze betekenen, verschilt van mens tot mens. Terwijl de één vooral een afgesloten vruchtbaarheidstraject ziet, ervaart de ander een vorm van verlies.

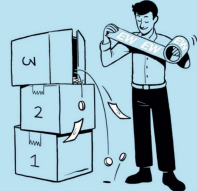
Van Kreijl van Miskraambegeleiding Nederland: ‘Voor veel ouders heeft het een extra lading, die misschien niet voor iedereen invoelbaar is. Maar neem het toch maar serieus.’

Deel dit artikel:

Lees EW. Rendement voor je verstand.

Alles over beleggen, belasting en box 3.
Nu met 50% korting.

[Profiteer nu!](#)

EW

(<https://v837.ewmagazine.nl/s/znDW?profileid=8c97b603-466c-40c9-b72b-7ac2743cc9ff>).

Gerelateerde artikelen

 Simon Rozendaal ([https://www.ewmagazine.nl/kennis/opinie/2026/04/genen-Gezond leven helpt, maar dit bepaalt echt hoe oud je wordt vs-leefstijl-oud-woorden-100-jaar-onderzoek-110265w/](https://www.ewmagazine.nl/kennis/opinie/2026/04/genen-Gezond%20leven%20helpt%20maar%20dit%20bepaalt%20echt%20hoe%20oud%20je%20wordt%20vs-leefstijl-oud-woorden-100-jaar-onderzoek-110265w/))

 Feature (<https://www.ewmagazine.nl/kennis/achtergrond/2026/04/waarom-is-vlees-eigenlijk-ongezond-110848w/>)

[Ophef over nieuwe Schijf van Vijf: is vlees echt zo ongezond?](#)

 Kennis (<https://www.ewmagazine.nl/kennis/achtergrond/2026/04/metoo-rechtvaardigheid-bewijs-reputatieschade-109855w/>)
Schand-
paal en
victim
blaming
maken
een ze-
denzaak
altijd
lastig